

TILLEGG 6.F.4 TIL VEDLEGG 6.F

NORGE – BINDINGSLISTE OVER SPESIFIKKE FORPLIKTELSER

Forklarende merknad til Norges bindingsliste over spesifikke forpliktelser

Med mindre det er angitt noe annet, er klassifiseringen av tjenestesektorer basert på den foreløpige sentrale produktgrupperingen til De forente nasjoners statistikkontor fra 1991, og rekkefølgen gjenspeiler den sektorbaserte klassifiseringslisten som er brukt i GATT-dokument MTN.GNS/W/120 datert 10. juli 1991.

Tiltak som gjelder kvalifikasjonskrav eller kvalifikasjonsprosedyrer, tekniske standarder, godkjenningskrav og lisenskrav eller lisensprosedyrer skal fortsette å gjelde så lenge de ikke utgjør en begrensning etter artikkel XVI (Markedsadgang) og XVII (Nasjonal behandling) i GATS. Norge opprettholder språklige krav i visse sektorer. Disse kravene anses som nødvendige og proporsjonale for å sikre kvaliteten på tjenestene, og er derfor ikke ført opp som en restriksjon på nasjonal behandling.

Ytelsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
DEL I. HORIZONTAL FORPLIKTELSER			
<p>ALLE SEKTORER INKLUDERT I DENNE BINDINGSLISTEN</p> <p>All sektorer: Etablering – generelle prosedyrer for godkjenning av oppkjøp</p> <p>All sektorer: Behandling av filialer og agenturer</p> <p>All sektorer: Opprettelse av rettssubjekt – selskap med begrenset ansvar, stiftelse</p> <p>All sektorer: Subsidier/tilskudd (det gjenstår å finne en løsning på spørsmålet om en definisjon av subsidier i forbindelse med forhandlinger i henhold til artikkel XV i GATS)</p>	<p>3), 4) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>1) Ubundet 2) Ubundet 3) Ingen</p> <p>4) Ingen</p>	<p>3), 4) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>3) Administrerende direktør i et aksjeselskap og minst halvparten av styremedlemmene og medlemmene av bedriftsforsamlingen og representantskapet må være bosatt i Norge, med mindre Næringsdepartementet gjør individuelle unntak fra disse reglene.</p> <p>1) Ubundet 2) Ubundet 3) Retten til tilskudd kan begrenses til juridiske personer etablert i Norge. Ubundet når det gjelder tilskudd til forskning og utvikling samt utdanningstjenester. 4) Subsidier for fysiske personer kan være begrenset til norske statsborgere</p>	

Ytelsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<p>All sektorer: Overføring av personell</p>	<p>4) Ubundet, unntatt for innreise og midlertidig opphold for fysiske personer i India innenfor kategoriene A, B, C og D nedenfor:</p> <p>A. Virksomhetsinternt forflyttede</p> <p>Ledere og toppledere, spesialister og personer i praksis som virksomhetsinternt forflyttede, forutsatt at tjenesteyteren er foretaket som disse er forbundet med.</p> <p>Definisjoner: <i>Toppledere/ledere</i> – personer som arbeider i ledende stillinger innenfor en juridisk person, som hovedsakelig styrer ledelsen av foretaket, som står under allment tilsyn av eller mottar instruksjoner først og fremst fra styret eller fra aksjeeiere i virksomheten eller tilsvarende, og som har i oppgave</p> <p>å lede foretaket eller en avdeling eller underavdeling av det, å føre tilsyn med og kontrollere arbeidet til andre tilsyns-, fag- eller ledelsesmedarbeidere, eller som har myndighet til å ansette og avskjedige eller til å anbefale ansettelse, avskjedigelse eller andre personalrelaterte tiltak.</p>	<p>4) Ubundet, unntatt for tiltak i forbindelse med de kategorier av fysiske personer som er nevnt i kolonnen for markedsadgang.</p>	
	<p><i>Spesialister</i> – personer som arbeider innenfor en juridisk person, som har spesialkunnskap som er av vesentlig betydning for foretakets tjenester,</p>		

Ytelsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>forskningsutstyr eller ledelse. Ved vurdering av slike kunnskaper vil det bli tatt hensyn ikke bare til kunnskaper som er vesentlige for foretaket, men også til hvorvidt personen er høyt kvalifisert for en type arbeid eller et fag som krever bestemte fagkunnskaper, innbefattet medlemskap i et akkreditert bransjeorgan.</p> <p><i>Adgang for toppledere/ledere og spesialister gis med forbehold for følgende vilkår:</i></p> <p>Midlertidig adgang, opphold og arbeid begrenset til en fireårsperiode. Man må innhente arbeidstillatelse. Arbeidstillatelsen må utstedes til en fysisk person som anses å ha ferdigheter på høyt nivå eller besitte særlige kvalifikasjoner. Fysiske personers kompetanse må anses å være nødvendig for tjenestemottakeren.</p>		

Ytelsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p><i>Partner og forsørgede barn av virksomhetsinternt forflyttede:</i> Med forbehold for nasjonal lovgivning skal innreise og midlertidig opphold innvilges til partneren og forsørgede barn som følger en virksomhetsinternt forflyttet som er innvilget adgang og opphold i henhold til denne avtalen. Man må innhente oppholdstillatelse. Innreise og midlertidig opphold som innvilges slike partnere og forsørgede barn, skal begrenses til varigheten av den virksomhetsinterne forflyttingen. Arbeidsrettighetene til partneren og forsørgede barn i Norge er underlagt relevante nasjonale lover og forskrifter.</p> <p><i>Nyutdannede personer i praksis – innreise og midlertidig opphold for fysiske personer med vitnemål, universitetsgrad eller forskerkvalifikasjoner som søker yrkespraksis etter studiene for å oppnå egnet arbeidserfaring eller lære seg forretningsmetoder eller tjenestemetoder.</i></p> <p>Adgang for nyutdannede personer i praksis gis med forbehold for følgende vilkår:</p> <ul style="list-style-type: none">- Midlertidig adgang, opphold og arbeid begrenset til en seks månedersperiode.- Man må innhente arbeidstillatelse.- Arbeidet må være av vesentlig betydning for personens kvalifikasjoner og være en naturlig del av hans eller hennes yrkesrettede opplæring.		

Ytelsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<ul style="list-style-type: none">- Den fysiske personens kvalifikasjoner må være relevante for arbeidet som utføres i selskapet.		
	<p>B. Forretningsreisende</p> <p>Definisjoner:</p> <ul style="list-style-type: none">a) Personer som er representanter for en tjenesteyter, og som søker om midlertidig opphold for å forhandle om eller inngå avtale om salg av varer eller tjenester på vegne av tjenesteyteren, når disse representantene ikke vil drive direkte salg til publikum eller yte tjenester selv.b) Personer som arbeider i overordnet stilling, slik det er definert ovenfor, innenfor en juridisk person, og som er ansvarlig for etablering av kommersiell tilstedeværelse i Norge for en tjenesteyter hjemmehørende i en part, når<ul style="list-style-type: none">- representantene ikke driver direkte salg eller yter tjenester, og- tjenesteyteren ikke har andre representanter, filialer eller datterselskaper i Norge. <p>For a) og b): Midlertidig adgang og opphold begrenset opp til 90 dager innenfor en hvilken som helst 180-dagers periode.</p>		

Ytelsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>C. Ytere av kontraktbaserte tjenester</p> <p>Definisjoner: Ansatte i et utenlandsbasert selskap som er midlertidig til stede i Norge for å yte en tjeneste i medhold av en tjenesteavtale inngått mellom arbeidsgiveren deres og en klient med adresse i Norge</p> <p>Adgang gis med forbehold for følgende vilkår:</p> <ul style="list-style-type: none">- Midlertidig adgang og opphold skal begrenses til seks måneder i løpet av en hvilken som helst tolv månedersperiode eller til avtalens varighet, avhengig av hva som er kortest.- Forpliktelsen gjelder bare den tjenesteaktiviteten som er gjenstand for avtalen. Den medfører ingen rett til å utøve yrket som sådan.- Man må innhente arbeidstillatelse.- En arbeidstillatelse må utstedes til en fysisk person som anses å ha ferdigheter på høyt nivå eller besitte særlige kvalifikasjoner.- Fysiske personers kompetanse må anses å være nødvendig for tjenestemottakeren.- Hvis det er åpenbart at det vil være et permanent behov for slikt arbeid, eller hvis det i løpet av de siste seks månedene er utstedt en tillatelse for ytelse av samme		

Ytelsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	type arbeid for samme mottaker av tjenesten, skal det ikke gis en slik tillatelse. -		
	<p>D. Uavhengige fagpersoner</p> <p>Definisjoner: Selvstendig næringsdrivende fysiske personer som er midlertidig til stede i Norge for å yte en tjeneste i medhold av en tjenesteavtale mellom dem selv og en klient med adresse i Norge.</p> <p>Adgang gis med forbehold for følgende vilkår:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Midlertidig adgang og opphold skal begrenses til seks måneder i løpet av en hvilken som helst tolv månedersperiode eller til avtalens varighet, avhengig av hva som er kortest. - Forpliktelsen gjelder bare den tjenesteaktiviteten som er gjenstand for avtalen. Den medfører ingen rett til å utøve yrket som sådan. - Man må innhente arbeidstillatelse. - En arbeidstillatelse må utstedes til en fysisk person som anses å ha ferdigheter på høyt nivå eller besitte særlige kvalifikasjoner. - Fysiske personers kompetanse må anses å være nødvendig for tjenestemottakeren. - Hvis det er åpenbart at det vil være et permanent behov for slikt arbeid, eller hvis det i løpet av de siste seks månedene er utstedt en tillatelse for ytelse av samme type 		

Ytelsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	arbeid for samme mottaker av tjenesten, skal det ikke gis en slik tillatelse.		
All sektorer:	1), 2), 3), 4) Norge forbeholder seg retten til å innføre eller opprettholde ethvert tiltak som det anser nødvendig for å beskytte sine nasjonale sikkerhetsinteresser.		
DEL II. SEKTORSPEISIFIKKE FORPLIKTELSER			
1. FORRETNINGSTJENESTER			
A. <u>Profesjonelle tjenester</u>			

Ytelsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
a) Juridiske tjenester ¹ ii) Utenlandsk lovgivning (lovgivning i hjemlandet) Juridisk rådgivning og tjenester innen voldgift, forlik og meglings tjenester (berørte deler av CPC 861) iii) Internasjonal rett Juridisk rådgivning og tjenester innen voldgift, forlik og meglings tjenester (berørte deler av CPC 861)	1) Ingen 2) Ingen 3) Advokaten er personlig ansvarlig for virksomheten sin. Det er mulig å ha eierinteresser i et norsk advokatfirma (inneha egne aksjer og/eller være styremedlem i firmaet) bare dersom vedkommende tar aktivt del i virksomheten. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Utenlandske advokater kan gi råd om utenlandsk lovgivning og internasjonal rett etter søknad. Enkelte restriksjoner på samarbeid med norske advokater som følge av lovbestemmelser om hvordan et norsk advokatfirma kan organiseres. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Som for 3), men ingen restriksjoner på rådgivning som utelukkende finner sted leilighetsvis	

¹ I samsvar med formålet med denne oppføringen betyr «nasjonal lovgivning (lovgivning i vertslandet)» – lovene i Norge. «utenlandsk lovgivning (lovgivning i hjemlandet)» – lovene i Indias territorium og i andre land unntatt Norge. «internasjonal rett» – rett etablert gjennom internasjonale avtaler og konvensjoner så vel som sedvanerett. «juridisk rådgivning» – blant annet rådgivning og konsultasjon med berørte klienter, innbefattet transaksjoner, relasjoner og tvister som involverer anvendelse eller fortolkning av lovgivningen; deltagelse med eller på vegne av klienter i forhandlinger og annen omgang med tredjeparter i slike saker, klargjøring av dokumenter som helt eller delvis styres av lovgivningen, og verifisering av dokumenter for alle typer formål som er i samsvar med krav i lovgivningen. Det innbefatter ikke rådgivnings-, konsultasjons- og dokumentasjonstjenester utført av tjenesteytere som er betrodd offentlige funksjoner, for eksempel som notarius publicus. «juridiske bistandstjenester» – blant annet klargjøring av dokumenter som skal legges frem for domstoler, forvaltningsorganer og andre behørig opprettede offisielle tribunaler i saker som gjelder anvendelse og tolking av loven, og opptreden for domstoler, forvaltningsorganer og andre behørig opprettede offisielle tribunaler i saker som gjelder anvendelse og tolking av det spesifiserte lovverket. Det innbefatter ikke dokumentasjonstjenester utført av tjenesteytere som er betrodd offentlige funksjoner, for eksempel som notarius publicus. «voldgift, forlik og meglings tjenester» – klargjøring av dokumenter som skal legges frem for, forberedelse til og opptreden for en voldgiftsdommer eller megler i et tvistemål som gjelder anvendelse og tolking av loven. Det inkluderer ikke voldgift, forlik og meglings tjenester i tvistemål som ikke faller inn under lovens virkeområde, og som hører inn under tjenester i tilknytning til rådgivning innen ledelse. Som underkategori viser voldgift, forlik eller meglings tjenester som er av en internasjonal art, til de samme tjenestene når tvisten involverer parter fra to eller flere land.

Utløsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<p>(b) Regnskapsførings-, revisjons- og bokføringstjenester (CPC 862)</p> <p>- Revisjonstjenester utført av registrerte og autoriserte revisorer</p>	<p>1) Ingen, med unntak av: Lovfestet revisjon av årsregnskaper innbefattet konsoliderte årsregnskaper og andre revisjonsoppgaver som krever en ansvarlig revisor, kan bare utføres av revisjonsselskaper som er stiftet i Norge og/eller registrert og lisensiert i Norge. Begrenser også nasjonal behandling.</p>	<p>1) Ingen, med unntak av: Revisorer som utfører lovfestet revisjon av årsregnskaper, innbefattet konsoliderte årsregnskaper og andre revisjonsoppgaver som krever en ansvarlig revisor, skal ha et fast forretningssted i Norge. Finanstilsynet kan gi individuelle unntak til kravet om fast forretningssted, forutsatt at dokumenter som gjelder klienter i Norge blir oppbevart på et fast sted i dette landet og på en ryddig og ansvarlig måte. Revisjonsselskaper må være etablert i Norge for å utføre lovfestet revisjon av årsregnskaper, innbefattet konsoliderte årsregnskaper og andre revisjonsoppgaver som krever en ansvarlig revisor.</p>	
	<p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	<p>2) Ingen</p> <p>3) Offentlig autorisasjon basert på norsk eksamen og to års praksis i Norge. Revisjonsberetninger må utarbeides på norsk. Fast opphold i Norge er et krav.</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Som 3).</p>	

Utsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Regnskapsførings- og bokføringstjenester	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ingen, bortsett fra at regnskapsbyråer må ha et fast forretningssted i Norge. 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen, bortsett fra at lederen må være autorisert regnskapsfører. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Autoriserte regnskapsførere må være fast bosatt i Norge og ha minimum to års praksis fra Norge i løpet av de fem foregående år. 	
c) Skatterådgivningstjenester (CPC 863)	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen 	
d) Arkitekttjenester (CPC 8671)	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen 	Arbeid som utføres av autoriserte arkitekter i India gjennom fellesavtaler med arkitekter som er autorisert i Norge, er tillatt.
e) Ingeniørtjenester (CPC 8672)	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 	

målesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
f) Integrerte ingeniørtjenester (CPC 8673)	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
g) Byplanleggings- og landskapsarkitektjenester (CPC 8674)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
h) Medisinske og tannmedisinske tjenester (CPC 9312)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.	
i) Veterinærtjenester (CPC 932)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.	
j) Tjenester som tilbys av jordmødre, sykepleiere,	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	

Utsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
fysioterapeuter og paramedisinsk personale (CPC 93191)	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.	

Utsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
B. <u>Datatjenester og tilknyttede tjenester</u> CPC 84 ifølge vedlagte beskrivelse av sektormessig dekning	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Utslessmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<p>C. <u>Forsknings- og utviklingstjenester² unntatt vitenskapelig utforskning av hav og offentlig finansierte eller driftede forsknings- og utviklingstjenester, og slike tjenester satt bort av lokale, regionale eller sentrale myndigheter.</u></p> <p>a) FoU-tjenester innenfor naturvitenskapelige felt (CPC 851)</p>	<p>1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	<p>1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	

² En forpliktelse til forsknings- og utviklingstjenester innebærer ikke tilgang til biologiske eller mineralske ressurser for å drive FoU, eller overføring av resultater basert på FoU av biologiske eller mineralske ressurser man har hatt tilgang til i Norge.

målesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
b) Tverrfaglige FoU-tjenester innenfor samfunnsvitenskapelige og humanistiske felt (CPC 852)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
c) Tverrfaglige FoU-tjenester (CPC 853)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
D. <u>Tjenester knyttet til fast eiendom</u>			
b) Tjenester knyttet til fast eiendom på honorar- eller kontraktbasis (CPC 822)			
- Eiendomsmeglere	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.	
- Eiendomsmegler	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.	

Utsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
E. <u>Leie-/leasingtjenester uten operatører</u>			
a), b), c) i tilknytning til skip ³ , luftfartøyer og annet transport- materiell (CPC 83102, CPC 83103, CPC 83104, CPC 83105)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen annet enn: Luftfartøyer skal registreres i Norges luftfartøyregister, og luftfartøyet må være eid av enten norske fysiske personer eller norske juridiske personer. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
c) Bilutleie (CPC 83101)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
d) I tilknytning til annet maskineri og utstyr (CPC 83106-83109)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

³ Registreringskrav for skip i de norske skipsregistrene (NIS og NOR) er beskrevet i del 11A – sjøtransport

lesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
F. <u>Andre forretningstjenester</u>			
a) Reklametjenester (CPC 871)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
b) Markedsundersøkelser og meningsmålinger (CPC 864)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
c), d) Ledelse og administrative tjenester (inkludert konsulenttjenester) (CPC 865, CPC 866)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
e) Teknisk prøving og analyse (CPC 8676) unntatt offentlige tjenester som lovpålagt klassifisering av skip og flytende innretninger registrert i NIS og NOR.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
f) Rådgivende tjenester og konsulenttjenester knyttet til jordbruk, jakt og	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	

Utslagsmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
skogbruk (berørte deler av CPC 881)	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
g) Rådgivende tjenester og konsulenttjenester knyttet til fiske (berørte deler av CPC 882)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
h) Tjenester knyttet til bergverk (CPC 883 + 5115)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
i) Rådgivende tjenester og konsulenttjenester knyttet til industriproduksjon (CPC 884, CPC 885)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
j) Tjenester knyttet til energidistribusjon (CPC Prov. 887)	1) 2) 3) Elektrisitetsnett innbefattet overvåkingstjenester er underlagt regelverk om monopoler. Krever kommersiell tilstedeværelse og konsesjon. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) 2) 3) Elektrisitetsnett innbefattet overvåkingstjenester er underlagt regelverk om monopoler. Krever kommersiell tilstedeværelse og konsesjon. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
k) Arbeidsformidling			
- Rekruttering og formidling av arbeidskraft/personell	1) Krever registrering, utpeking av representant i Norge og en bankgaranti på et beløp som	1) Ingen	

slsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(norske borgere og personer med bopel og arbeidstillatelse i Norge) (berørte deler av CPC 872)	tilsvarende minste tillatte kapital for et aksjeselskap (selskap med begrenset ansvar). 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Lederutvelgelse og lederrekruttering (CPC 87201)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
l) Etterforsknings- og sikkerhetsvirksomhet (CPC 873)	1) Ingen, bortsett fra at kommersiell tilstedeværelse er nødvendig for overvåking og kontroll av private eller offentlige områder, innbefattet gjennom TV og elektroniske midler; overvåkings- og beredskapstjenester knyttet til pansrede kjøretøyer og innbruddsalarmer 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen, bortsett fra at kommersiell tilstedeværelse er nødvendig for overvåking og kontroll av private eller offentlige områder, innbefattet gjennom TV og elektroniske midler; overvåkings- og beredskapstjenester knyttet til pansrede kjøretøyer og innbruddsalarmer 2) Ingen 3) Lederen må være norsk borger og bosatt i Norge 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Som 3).	
m) Tilknyttede tekniske og vitenskapelige konsulenttjenester (CPC 8675)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Utsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
n) Vedlikehold og reparasjon av utstyr (omfatter ikke skip, luftfartøyer eller annen transportmateriell) (CPC 633 og CPC 8861-8866)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
o) Renhold av bygninger (CPC 874)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
p) Fotografiske tjenester (CPC 875)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
q) Emballeringstjenester (CPC 876)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Utsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
r) Trykking og publisering (CPC 88442)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
s) Konferanse- og messetjenester (CPC 87909)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
t) Annet			
- Telefonbaserte støttetjenester (CPC 1.108591)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ubundet 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Utslesmåtar:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Andre telefonbaserte støttetjenester (CPC 1.1 8592)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Kopieringstjenester (CPC 87904)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Utarbeiding av adresselister og postleggingstjenester (CPC 87906)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Organisering av varemesser og utstillinger (CPC 1.1 8597)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Utstillingstjenester (deler av CPC 87909)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Utsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Kredittopplysningstjenester (CPC 87901)	1) Ubundet 2) Ubundet 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ubundet 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Inkassobyråer (CPC 87902)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Spesialistutformings-tjenester (CPC 87907)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Oversettelses- og tolketjenester unntatt statsautoriserte translatører (del av CPC 87905)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Utsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
2. KOMMUNIKASJONS TJENESTER B. <u>Kurertjenester</u> (CPC 7512) C. <u>Telekommunikasjons-</u> <u>tjenester</u> a) Taletelefon b) Tjenester for pakkesvitsjet dataoverføring c) Tjenester for linjesvitsjet dataoverføring d) Telekstjenester e) Telegrafitjenester (f) Telefakstjenester (g) Leide sambandstjenester o) Annet - Mobile og personlige kommunikasjonstjenester og -systemer	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen begrensninger unntatt som angitt for transporttjenester 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen 1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, unntatt som angitt under horisontale forpliktelser	

lesesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Verdiøkende tjenester (omfatter ikke taletelefoni, telegrafi- og telekstjenester, tjenester for pakke- og linjesvitsjet dataoverføring, mobiltelefoni, personsøker- og satellittjenester)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
3. BYGG- OG ANLEGGSTJENESTER OG TILKNYTTETE INGENIØRTJENESTER			
A. <u>Generell konstruksjon for bygninger</u> (CPC 512)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.	
B. <u>Generelt konstruksjonsarbeid for bygg- og anleggsvirksomhet</u> (CPC 513)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
C. <u>Installasjon og sammensetting</u>	1) Ingen 2) Ingen	1) Ingen 2) Ingen	

Utsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(CPC 514, CPC 516)	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. For installasjonsarbeider o.l. innenfor elektrisitet, rørleggervirksomhet og vvs kan utenlandske eksamener som gir tilsvarende kompetanse, bli godkjent etter en konkret vurdering i den enkelte saken	
D. <u>Byggferdigstillelse og etterarbeid</u> (CPC 517)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.	
E. <u>Annet</u>			
- Forarbeider på byggetomter (CPC 511)	1) Ingen 2) Ingen	1) Ingen 2) Ingen	
- Bygningsarbeid for spesialyrker (CPC 515)	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.	
- Utleietjenester knyttet til utstyr for bygging/riving av bygninger/ingeniørarbeid, med operatør (CPC 518)			

Utselsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
4. DISTRIBUSJONSTJENESTER Førstehåndsomsetning av rå fisk og privat import av alkohol- og tobakksprodukter ⁴ er unntatt			
A. <u>Kommisjonsagenttjenester</u> (CPC 621) (Handel med våpen, alkohol og farmasøytiske produkter unntatt)	1) Ingen, unntatt ubundet for elektrisitet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen, unntatt ubundet for elektrisitet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
B. <u>Engroshandelstjenester</u> (CPC 622) (import og handel med våpen og farmasøytiske produkter unntatt)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
C. <u>Detaljhandelstjenester</u> (CPC 631+632+6111+6113+6121) (handel med farmasøytiske produkter, alkohol og våpen er unntatt)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.	

⁴ Verdens helseorganisasjons rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader, som ble utferdiget i Genève 21. mai 2003.

målesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
D. <u>Franchisevirksomhet</u> (CPC 8929)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
5. UTDANNINGS- TJENESTER Utdanningstjenester som fører frem til offentlig godkjente eksamener og/eller grader			
- Tjenester innenfor grunnskolens barne- og ungdomstrinn (CPC 921 og CPC 922)	1) Som 3) 2) Ingen 3) Grunnskoleutdanning og videregående opplæring er offentlige tjenesteytelser. Stiftelser og andre rettssubjekter kan tildeles godkjenning, slik at de kan tilby supplerende parallell eller spesialisert utdanning.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	
- Tjenester innenfor videregående opplæring (CPC 922)	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Lærerutdanning fra utlandet kan godkjennes, og en prøve må avlegges og bestås.	

1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<p>Tjenester innenfor høyere utdanning (CPC 923)</p> <p>- Voksenopplæring (CPC 924)</p> <p>- Utdanningstjenester som ikke fører frem til offentlig godkjente eksamener og/eller grader (del av CPC 929)</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	
<p>6. MILJØTJENESTER</p> <p>Med unntak av offentlige tjenestefunksjoner, enten de eies og betjenes eller settes bort av lokale, regionale eller sentrale myndigheter.</p>			
<p>A. Avløpstjenester (CPC 9401)</p>	<p>1) Ubundet, unntatt for rådgivningstjenester</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	<p>1) Ubundet, unntatt for rådgivningstjenester</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	
<p>B. Håndtering av fast/farlig avfall.</p> <p>- Avfallshåndteringstjenester (CPC 9402)</p>	<p>1) Ubundet, unntatt for rådgivningstjenester</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	<p>1) Ubundet, unntatt for rådgivningstjenester</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	

Utsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Rensing og liknende tjenester (CPC 9403)			
C. <u>Beskyttelse av omgivelsesluft og klima</u>			
- Tjenester for å redusere eksos og andre utslipp og forbedre luftkvalitet (CPC 94040)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
D. <u>Behandling og rensing av jord og vann</u>			
- Behandling og rensing av forurenset grunn og vann (del av CPC 94060)	1) Ubundet, unntatt for rådgivningstjenester 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet, unntatt for rådgivningstjenester 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
E. <u>Reduksjon av støy og vibrasjon</u>			
- Støyreduksjonstjenester (CPC 94050)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

ytelsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
F. <u>Vern av biologisk mangfold og landskapsvern</u> - Natur- og landskapsverntjenester (del av CPC 94060)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
G. <u>Andre miljøtenester og tilleggstjenester</u> - Andre miljøtenester som ikke er klassifisert annet sted (CPC 94090)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
7. FINANSIELLE TJENESTER			
i. Norge påtar seg forpliktelser i forbindelse med finansielle tjenester i samsvar med «Forståelse om forpliktelser i forbindelse med finansielle tjenester» (heretter kalt «Forståelsen») i WTO-avtalen om handel med tjenester (GATS).			
ii. Forpliktelser med hensyn til markedsadgang i henhold til ytelsesmåte 1) og 2) får anvendelse på transaksjoner angitt i henholdsvis punkt B.3 og B.4 i Forståelsens avsnitt om markedsadgang.			
iii. Restriksjoner og begrensninger oppført i listen under ytelsesmåte 1) får anvendelse på reguleringsmessige tiltak rettet mot utenlandske finansielle tjenesteytere som er etablert utenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt «EØS»). Begrensningene oppført i listen under ytelsesmåte 2) får anvendelse på reguleringsmessige tiltak rettet mot forbrukere av finansielle tjenester som er bosatt i Norge.			
iv. Følgende restriksjoner og begrensninger gjelder:			
A. <u>Forsikringsvirksomhet og forsikringsrelaterte tjenester</u>	1) I tillegg til tjenester oppført i punkt B.3 a) i Forståelsen kan utenlandske	1) Ingen	

slsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>forsikringsselskaper tilbyr forsikring knyttet til passasjerskip (herunder cruiseskip), havgående fiskefartøyer og letevirksomhet til havs eller forsikringsavtaler vedrørende innenlandske foretak som driver virksomhet som utgjør minst 10 årsverk, eller som har en årlig omsetning over en bestemt terskelverdi.</p> <p>Forsikringsselskaper som ikke er etablert i Norge, må yte tjenestene angitt over og i punkt B.3 a) i Forståelsen gjennom en forsikringsmegler godkjent i Norge.</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen enkeltinvestor eller samarbeidende gruppe av investorer kan erverve eller inneha mer enn 10 prosent av aksjekapitalen i et norsk forsikringsselskap. En utenlandsk eller norsk finansinstitusjon kan imidlertid få tillatelse til å erverve og inneha inntil 25 prosent av nevnte aksjer dersom dette er en del av et strategisk samarbeid. Finansdepartementet kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra disse begrensningene på enkeltinvestorers eierskap.</p>	<p>2) Ingen</p> <p>3) Med hensyn til gjensidige forsikringsselskaper må daglig leder, minst halvdel av styremedlemmene og halvdel av medlemmene av bedriftsforsamlingen ha fast bopel i Norge. Dette kravet gjelder ikke for statsborgere i stater som er med i EØS, når de er bosatt i en slik stat. Næringsdepartementet kan gjøre unntak fra disse reglene.</p>	

Utløsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<p>B. <u>Bankvirksomhet og øvrige finansielle tjenester</u> (unntatt forsikring)</p>	<p>Uten hensyn til ovenstående kan utenlandske forsikringsselskaper etablere del- eller heleide datterselskaper i Norge. De øvrige eiere av slike deleide datterselskaper må være utenlandske eller norske finansinstitusjoner.</p> <p>For datterselskaper eller filialer av finansinstitusjoner som ikke er hjemmehørende i EØS, kreves det at livsforsikring, skadeforsikring og kredittforsikring drives i atskilte enheter.</p> <p>Forsikringsselskaper som er hjemmehørende i Norge, må være organisert som aksjeselskaper eller gjensidige foretak. Forsikringsmeglerforetak som er hjemmehørende i Norge, må være organisert som aksjeselskaper.</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.</p> <p>1) Ingen.</p> <p>2) Ingen.</p> <p>3) Ingen enkeltinvestor eller samarbeidende gruppe av investorer kan erverve eller inneha mer enn 10 prosent av aksjekapitalen i forretningsbanker, verdipapirregistre eller finansieringsforetak,</p>	<p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.</p> <p>1) Ingen.</p> <p>2) Ingen.</p> <p>3) Ingen</p>	

slsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>eller mer enn 10 prosent av grunnfondsbevisene i sparebanker. En utenlandsk eller norsk finansinstitusjon kan imidlertid få tillatelse til å erverve og inneha inntil 25 prosent av nevnte aksjer, unntatt for oppgjørssentraler, eller grunnfondsbevis dersom dette er en del av et strategisk samarbeid. I tillegg kan Finansdepartementet i særlige tilfeller gjøre unntak fra de nevnte begrensningene på enkeltinvestorers eierskap i slike institusjoner.</p> <p>Uten hensyn til ovenstående kan utenlandske banker og forsikringsselskaper etablere del- eller heleide datterselskaper i Norge. De øvrige eiere av slike deleide datterselskaper må være henholdsvis banker eller finansinstitusjoner.</p> <p>Forretningsbanker, verdipapirregistre, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for kollektive investeringsfond som er hjemmehørende i Norge, må være organisert som aksjeselskap.</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.</p>	<p>I sparebanker og finansieringsforetak som ikke er organisert som aksjeselskaper, må medlemmer av beslutningsorganer være statsborgere i stater som er med i EØS og ha fast bopel i en slik stat. Finansdepartementet kan gjøre unntak fra disse reglene.</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.</p>	

Utsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
9. TURISME OG REISETJENESTER			
<p>A. <u>Hoteller og restauranter</u></p> <p>Hoteller, campingplasser og annen kommersiell innkvartering, restauranter, kafeer, puber, barer (CPC 641, CPC 642, CPC 643)</p> <p>B. <u>Reisebyrå- og turoperatørtjenester</u> (CPC 7471)</p> <p>C. <u>Turistguidetjenester</u> (CPC 7472)</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p> <p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p> <p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p> <p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p> <p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	

Utsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
10. TJENESTER FOR FRITID, KULTUR OG SPORT			
B. <u>Nyhetsbyrå tjenester</u> (CPC 962)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
D. <u>Idrettstjenester og andre rekreasjonstjenester</u>			
- Drift av parker og badeplasser (del av CPC 9641)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Helsestudioer (del av CPC 9709)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Utsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
11. TRANSPORTTJENESTER			
<p>A. <u>Sjøtransport</u></p> <p>Internasjonal transport (passasjerer) (CPC 7211 og CPC 7213 knyttet til internasjonal passasjertransport etter hva som er relevant)</p> <p>Internasjonale slepe- og bukseringstjenester knyttet til internasjonal passasjertransport (del av CPC 7214)</p> <p>Mindre innenriksfart (2) og innenlandske slepe- og bukseringstjenester</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) a) Skip i Norsk Ordinært Skipsregister (NOR). Skipene må være eid av statsborgere i en EØS-stat eller av et EØS-selskap, der EØS-borgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Det kan gjøres unntak fra 60-prosentregelen.</p> <p>b) Skip i Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS): Ingen</p> <p>c) Andre former for kommersiell tilstedeværelse (3): Ingen</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) a) NOR: Når selskapet som eier skipet er et aksjeselskap, må det ha hovedkontor i EØS-området. Flertallet av styremedlemmene, herunder styrelederen, må være EØS-borgere bosatt i EØS-området og ha vært bosatt i EØS-området de to foregående årene.</p> <p>b) NIS: Skip med mer enn 40 prosent utenlandsk eierskap må ha en administrativ funksjon i Norge. Dette kan være drift av et norsk rederi med hovedkontor i Norge eller et norsk driftsselskap. Dersom skipet er registrert direkte i NIS av et utenlandsk selskap, må selskapet ha en norsk representant. Representanten må være bosatt i Norge og ha myndighet til å motta søksmål på vegne av skipsrederen.</p> <p>c) Andre former for kommersiell tilstedeværelse (3): Ingen</p>	
	<p>4) a) Mannskap på NOR-skip: Ubundet, med unntak av det som er angitt i den horisontale delen.</p>	<p>4) a) NOR: Ubundet, unntatt som anført i den horisontale delen</p>	

Utslesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
Maritime hjelpetjenester: - Maritime laste- og lossetjenester (4)	<p>b) Mannskap på NIS-skip: Ubundet, med unntak av det som er angitt i den horisontale delen.</p> <p>c) Mannskap på land: Ubundet, med unntak av det som er angitt i den horisontale delen</p> <p>1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	<p>b) NIS: Ingen, unntatt for kapteinen, som må være norsk statsborger. Det kan gjøres unntak fra denne regelen.</p> <p>c) Mannskap på land: Ubundet, med unntak av det som er angitt i den horisontale delen</p> <p>1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	
- Lager- og lagringstjenester (CPC 742); tollklareringstjenester (5); containerstasjons- og containerdepottjenester (6)	<p>1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	<p>1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	

* Ubundet på grunn av manglende teknisk gjennomførbarhet

Utsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Skipsagenttjenester (7); spedisjonstjenester (8)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	Følgende tjenester gjøres tilgjengelige for tilbydere av internasjonale sjøtransporttjenester på rimelige og likebehandlende vilkår: 1. lostjenester 2. slepe- og taubåtassistanse 3. proviantering og bunkring av drivstoff og vann 4. avfallsinnsamling og disponering av ballastavfall 5. havnekapteinstjenester 6. navigasjonshjelpemidler
- Andre støtte- og hjelpetjenester i forbindelse med transport (9)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
Hjelpetjenester innen sjøtransporttjenester:			

Utsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
			<p>7. landbaserte driftstjenester av avgjørende betydning for</p>
			<p>driften av skip, herunder kommunikasjoner, vann og strømforsyning</p> <p>8. nødreparasjonsfasiliteter</p> <p>9. ankrings-, kaiplass- og fortøyningstjenester</p> <p>10. containerhåndtering, lagring og godstransport</p> <p>Dersom vei-, jernbane-, kystfartstjenester samt tilknyttede hjelpetjenester ikke er fullt ut dekket av denne bindingslisten, skal multimodale transportører ha anledning til å leie, leie ut eller befrakte lastebiler, jernbanevogner og liknende materiell for å kunne vidertransportere internasjonale laster som kommer sjøveien, eller ha tilgang til, og adgang til å bruke, disse formene for transporttjenester for å kunne tilby multimodale transporttjenester.</p>

målesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<u>C. Lufttransporttjenester</u> (tjenestene er definert i vedlegget til GATS om lufttransport)			
- Databaserte reservasjonssystemer (CRS)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet med hensyn til morforetakets eller deltakende transportselskaps forpliktelser overfor et CRS kontrollert av et luftfartsselskap fra ett eller flere tredjeland 2) Ingen 3) Ubundet med hensyn til morforetakets eller deltakende transportselskaps forpliktelser overfor et CRS kontrollert av et luftfartsselskap fra ett eller flere tredjeland 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Salg og markedsføring av lufttransporttjenester	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet for distribusjon gjennom et CRS av lufttransporttjenester tilbudt av foretaket som eier CRS-et. 2) Ingen 3) Ubundet for distribusjon gjennom et CRS av lufttransporttjenester tilbudt av foretaket som eier CRS-et. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Reparasjons- og vedlikeholdstjenester for luftfartøyer	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	

lesesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Bakketjenester	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen 1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen, bortsett fra at tjenestekategoriene avhenger av lufthavnens størrelse. Antall tjenesteytere ved hver lufthavn kan være begrenset på grunn av plassmangel, og kan av andre grunner være begrenset til minimum to. Likebehandlende forhåndsgodkjenning kan gjelde. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen 1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
E. <u>Jernbanetransport</u>			
c) Skiftetjenester (CPC 7113)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
d) Vedlikehold og reparasjon av jernbanemateriell (CPC 8868) ⁵	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

⁵ De nevnte tjenestene utgjør bare en del av det totale spekteret av aktiviteter som omfattes av CPC-forståelsen.

Utsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
e) Hjelpetjenester innen jernbanetransport (CPC 743)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
F. <u>Veitransporttjenester</u>			
a), b) Passasjer- og godstrafikk (CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123; ikke inkludert innenlandsk transport)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen, unntatt for passasjertransport der rutetrafikk og pendeltjenester forutsetter en vurdering av markedsbehov basert på trafikkkriterier 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
e) Hjelpetjenester innen veitransport (CPC 744)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Utsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
G. <u>Rørledningstransport</u>			
- Oppstrøms rørledningstransport av olje og naturgass fra offshorefelt. Omfatter ikke sentral nettverkskontroll og overvåking (berørte deler av CPC 71310)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ubundet 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
H. <u>Hjelpetjenester innen alle typer transport</u>			
a) Håndtering av last (CPC 741)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
b) Lagrings- og lagertjenester (CPC 742)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

* Ubundet på grunn av manglende teknisk gjennomførbarhet.

Utsesmåter: 1) Levering over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
c) Befraktertjenester (CPC 748)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
12. ANDRE TJENESTER IKKE NEVNT ANDRE STEDER			
- Vasking, rensing og farging (CPC 9701)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Frisørtjenester og annen skjønnhetspleie (CPC 9702)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Kosmetisk behandling, manikyr- og pedikürtjenester (CPC 97022)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Virksomhet i forbindelse med fysisk velvære innbefattet yogainstruktører (berørte deler av CPC 9709)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Utsesmåter:

1) Levering over landegrensene

2) Utenlands forbruk

3) Kommersiell tilstedeværelse

4) Nærvær av fysiske personer

Sektor eller undersektor	Begrensninger i markedsadgang	Begrensninger i nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Tradisjonell indisk medisin i den utstrekning den er i samsvar med Lov nr. 64 av 27. juni 2003 om alternativ behandling av sykdom mv. eller senere rettsakter som regulerer slik behandling.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Badstuer og spa (del av CPC 9709)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Tjenester i forbindelse med kremasjoner og begravelser (CPC 9703)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

VEDLEGG I

FORSTÅELSE AV HVA SOM OMFATTES AV CPC 84 – DATATJENESTER OG TILKNYTTETE TJENESTER

1. CPC 84 omfatter alle datatjenester og tilknyttede tjenester.
2. Den teknologiske utviklingen har ført til at disse tjenestene i større grad tilbys som bunter eller pakker av tilknyttede tjenester som kan omfatte noen av eller alle grunnfunksjonene som er oppført i nr. 3. For eksempel består tjenester som web- eller domenehoteller, datautvinningstjenester og grid-basert databehandling (samkjørt datakraft) alle av en kombinasjon av grunnleggende databehandlingsfunksjoner.
3. Uavhengig av om datatjenestene og de tilknyttede tjenestene ytes via et nettverk, herunder internett, eller ikke, omfatter de alle tjenester som tilveiebringer alt det følgende eller en hvilken som helst kombinasjon av det:
 - rådgivning, tilpasning, strategi, analyse, planlegging, spesifisering, utforming, utvikling, installasjon, implementering, integrering, testing, feilretting, oppdatering, støtte, teknisk bistand eller styring av eller for datamaskiner eller datamaskinsystemer
 - rådgivning, strategi, analyse, planlegging, spesifisering, utforming, utvikling, installasjon, implementering, integrering, testing, feilretting, oppdatering, tilpasning, vedlikehold, støtte, teknisk bistand, styring eller bruk av eller for programvare⁶
 - databehandling, datalagring, vertstjenester eller databasetjenester
 - vedlikeholds- og reparasjonstjenester for kontormaskiner og -utstyr, herunder datamaskiner
 - opplæringstjenester for personale eller klienter i bruk av programvare, datamaskiner eller datamaskinsystemer, som ikke ellers er nevnt
4. I mange tilfeller åpner datatjenester og tilknyttede tjenester for ytelse av andre tjenester⁷, både elektroniske og på andre måter. Men i slike situasjoner er det viktig å skille mellom datatjenesten og den tilknyttede tjenesten (*f.eks.* tjenester for webhotell eller applikasjonshotell) på den ene siden, og den andre tjenesten², som datatjenesten og den tilknyttede tjenesten gjør tilgjengelig, på den andre siden. Den andre tjenesten hører ikke

⁶ Med «programvare» menes settene med instruksjoner som er nødvendige for å få datamaskiner til å fungere og kommunisere. Det kan utvikles en rekke forskjellige programmer for spesifikke bruksområder (applikasjonsvarer), og kunden kan velge mellom å bruke ferdige standardprogrammer (programvarepakker) og å utvikle spesifikke programmer for spesifikke krav (kundetilpasset programvare), eventuelt bruke en kombinasjon av begge.

⁷ *F.eks.* W/120.1.A.b. (regnskapsførings-, revisjons- og bokføringstjenester), W/120.1.A.d. (arkitekttjenester), W/120.1.A.h. (medisinske og tannmedisinske tjenester), W/120.2.D (audiovisuelle tjenester), W/120.5. (utdanningstjenester).

under CPC 84, selv om den gjøres tilgjengelig via en datatjeneste med en tilknyttet tjeneste.

VEDLEGG II

MERKNADER TIL SJØTRANSPORT

1. Med «rimelige og ikke-diskriminerende vilkår» menes, når det gjelder multimodale transportoperasjoner, altså som kombinerer flere transportmidler, at den multimodale transportoperatøren kan ordne transport for sine varer uten unødig opphold, med prioritet foran andre varer som har ankommet havnen på et senere tidspunkt. Med «multimodal transportoperatør» menes den personen som konnossementet / det multimodale transportdokumentet, eller eventuelt annet dokument som dokumenterer en avtale om frakt av varer med flere transportmidler, er utstedt på vegne av, og som er ansvarlig for frakten av varene i henhold til fraktavtalen.

2. Med «innenriksfart» menes sjøtransport av varer og passasjerer mellom havner i Norge, herunder steder på kontinentalsokkelen der det letes etter eller produseres petroleum.

3. Med «andre former for kommersiell tilstedeværelse for levering av internasjonale sjøtransporttjenester» menes den muligheten leverandører av internasjonale sjøtransporttjenester i de andre medlemmene har til lokalt å gjennomføre alle aktiviteter som er nødvendige for at de skal kunne tilby kundene sine en helt eller delvis integrert transporttjeneste, der sjøtransporten utgjør et vesentlig element. (Denne forpliktelsen skal imidlertid ikke tolkes slik at den på noen måte begrenser forpliktelser som følger av leveringsmetoden som brukes over landegrensene.)

Disse aktivitetene innbefatter, men er ikke begrenset til

- a) markedsføring og salg av sjøtransporttjenester og tilknyttede tjenester gjennom direkte kontakt med kundene, fra formidling av pristilbud til fakturering, enten disse tjenestene ytes eller tilbys av tjenesteyteren selv eller av tjenesteytere som den som selger tjenesten har etablert faste forretningsavtaler med,
- b) kjøp, på vegne av kunder eller for egen regning (og videresalg til kunder), av en hvilken som helst transporttjeneste og tilknyttet tjeneste, herunder innenlandske transporttjenester med alle transportmidler, spesielt på vannveier innenlands og per vei og jernbane, som er nødvendig for å kunne tilby integrerte transporttjenester,
- c) utarbeiding av dokumentasjon i forbindelse med transportdokumenter, tolldokumenter og andre dokumenter vedrørende de transporterte varenes opprinnelse og beskaffenhet,
- d) formidling av forretningsinformasjon på en hvilken som helst måte, innbefattet IT-baserte informasjonssystemer og

elektronisk datautveksling (med forbehold for bestemmelsene i vedlegget om telekommunikasjon),

- e) inngåelse av forretningsavtaler (herunder avtaler som omfatter medeierskap i et firma) og ansettelse av lokalt rekruttert personell (eller eventuelt utenlandsk personell, med forbehold for den horisontale forpliktelsen vedrørende overføring av personell) med et lokalt etablert speditørfirma,
- f) opptreden på vegne av selskapene, arrangering av skipsanløp eller overtakelse av last ved behov.

4. Med «maritime laste- og lossetjenester» menes virksomhet som utføres av bryggearbeiderfirmaer, herunder terminaloperatører, men det omfatter ikke virksomhet utført direkte av sjauere når denne arbeidskraften er organisert uavhengig av bryggearbeider- eller terminaloperatørfirmaer. Virksomheten omfatter organisering og ledelse av

- lasting/lossing av last i/fra et skip,
- surring/løsning av last, og
- mottak/levering og oppbevaring av last før avskiping eller etter lossing.

5. Med «tollklareringstjenester» (alternativt «tollmeglertjenester») menes virksomhet som består i å utføre tollformaliteter på vegne av en annen part i forbindelse med innførsel, utførsel eller transitt av gods, enten denne tjenesten er tjenesteyterens hovedvirksomhet eller et vanlig tillegg til hovedvirksomheten.

6. Med «containerstasjons- og containerdepottjenester» menes virksomhet som består i å lagre containere, enten i havneområdet eller inne i landet, slik at de kan fylles/tømmes, repareres og klargjøres for avskiping.

7. Med «skipsagenttjenester» menes virksomhet som består i å representere forretningsinteressene til ett eller flere skipsrederier eller skipsfartsselskaper som agent, innen et gitt geografisk område, for følgende formål:

- markedsføre og selge sjøtransporttjenester og tilknyttede tjenester, fra tilbudsfasen til fakturering, og utstede konnossementer på vegne av foretakene; anskaffe og videreselge nødvendige tilknyttede tjenester; utferdige dokumenter og formidle foretaksopplysninger og forretningsinformasjon;
- opptre på vegne av selskapene, arrangere skipsanløp eller overta last ved behov.

8. Med «spedisjonstjenester» menes arbeidet med å organisere og overvåke forsendelser på vegne av avskipere ved å skaffe transport og tilknyttede tjenester, utarbeide dokumentasjon og innhente forretningsinformasjon.

9. Med «andre støtte- og hjelpetjenester i forbindelse med transport» menes fraktmeglertjenester, fakturakontroll og informasjon om fraktrater, tjenester knyttet til utferdigelse av transportdokumenter, pakking og emballering, utpakking og

avemballering, godsinspeksjon, veiing og stikkprøvetaking samt tjenester i forbindelse med mottak og godkjenning av last (herunder lokal henting og utlevering).